

MỘT SỐ QUY ĐỊNH MỚI VỀ QUẢN LÝ VÀ SỬ DỤNG VỐN HỖ TRỢ PHÁT TRIỂN CHÍNH THỨC (ODA) VÀ VỐN VAY ƯU ĐÃI CỦA NHÀ TÀI TRỢ NƯỚC NGOÀI

MỸ NGÂN

Ngày 04/05/2023, Chính phủ đã ban hành Nghị định 20/2023/NĐ-CP sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định 114/2021/NĐ-CP (**Nghị định 114**) về quản lý và sử dụng vốn hỗ trợ phát triển chính thức (ODA) và vốn vay ưu đãi của nhà tài trợ nước ngoài (**Nghị định 20**). Nghị định 20 có hiệu lực kể từ 01/03/2022, ghi nhận nhiều điểm mới đáng chú ý trong việc xác định trình tự, thủ tục và chủ thể có thẩm quyền quyết định chủ trương đối với các chương trình, dự án sử dụng vốn ODA, vốn vay ưu đãi, cụ thể như sau:

Thứ nhất, sửa đổi, bổ sung quy định về thẩm quyền quyết định chủ trương đầu tư chương trình, dự án sử dụng vốn ODA, vốn vay ưu đãi. Theo đó, nhằm thu hẹp phạm vi thẩm quyền của Thủ tướng Chính phủ và phân cấp thẩm quyền quyết định cho các Bộ, cơ quan chủ quản và cơ quan nhà nước tại địa phương, khoản 1, khoản 2, Nghị định 20 đã sửa đổi quy định về thẩm quyền của Thủ tướng Chính phủ và bổ sung thẩm quyền của Bộ trưởng, người đứng đầu cơ quan chủ quản và Hội đồng nhân dân cấp tỉnh, cụ thể:

- Thủ tướng Chính phủ có thẩm quyền quyết định chủ trương đầu tư chương trình, dự án sau:

- Chương trình, dự án đầu tư nhóm A sử dụng vốn vay ODA và vốn vay ưu đãi, trừ chương trình mục tiêu quốc gia, dự án quan trọng quốc gia và chương trình đầu tư công sử dụng vốn ODA, vốn vay ưu đãi theo quy định tại khoản 1, 2 Điều 17 của Luật Đầu tư công;
- Chương trình, dự án đầu tư sử dụng vốn ODA viện trợ không hoàn lại trong các trường hợp sau: chương trình, dự án nhóm A; chương trình, dự án kèm theo khung chính sách; chương trình, dự án trong lĩnh vực quốc phòng, an ninh, tôn giáo; chương trình tiếp cận theo ngành; mua sắm các loại hàng hóa thuộc diện phải được Thủ tướng Chính phủ cho phép.

- Bộ trưởng, người đứng đầu cơ quan chủ quản có thẩm quyền quyết định chủ trương đầu tư các dự án đầu tư nhóm B, nhóm C sử dụng vốn ODA và vốn vay ưu đãi của các nhà tài trợ nước ngoài, phê duyệt dự án hỗ trợ kỹ thuật sử dụng vốn ODA, vốn vay ưu đãi để chuẩn bị dự án đầu tư do cơ quan, tổ chức mình

quản lý, trừ dự án thuộc thẩm quyền của Thủ tướng Chính phủ.

- Hội đồng nhân dân cấp tỉnh quyết định chủ trương đầu tư các dự án đầu tư nhóm B, nhóm C sử dụng vốn ODA và vốn vay ưu đãi của các nhà tài trợ nước ngoài, phê duyệt dự án hỗ trợ kỹ thuật sử dụng vốn ODA, vốn vay ưu đãi để chuẩn bị dự án đầu tư do địa phương quản lý, trừ dự án thuộc thẩm quyền của Thủ tướng Chính phủ.

Trước đây Nghị định 114 quy định Thủ tướng có thẩm quyền quyết định chủ trương đầu tư đối với chương trình, dự án đầu tư nhóm B, nhóm C sử dụng vốn vay ODA và vốn vay ưu đãi; chương trình, dự án nhóm B sử dụng vốn ODA viện trợ không hoàn lại; dự án hỗ trợ kỹ thuật sử dụng vốn ODA, vốn vay ưu đãi của các nhà tài trợ nước ngoài. Đồng thời, Nghị định 114 chỉ cho phép người đứng đầu cơ quan chủ quản quyết định chủ trương đầu tư đối với chương trình, dự án đầu tư sử dụng vốn ODA không hoàn lại nhóm C, Hội đồng nhân dân cấp tỉnh không có thẩm quyền quyết định chủ trương đầu tư đối với các chương trình, dự án trong phạm vi Nghị định 114. Theo Nghị định 20, Thủ tướng không còn giữ thẩm quyền quyết định chủ trương đầu tư đối với chương trình, dự án đầu tư nhóm B, nhóm C sử dụng vốn vay ODA và vốn vay ưu đãi; chương trình, dự án nhóm B sử dụng vốn ODA viện trợ không hoàn lại; dự án hỗ trợ kỹ thuật sử dụng vốn ODA, vốn vay ưu đãi của các nhà tài trợ nước ngoài để chuẩn bị dự án đầu tư, thay vào đó thẩm quyền quyết định chủ trương đầu tư với các dự án này được giao cho Bộ trưởng, người đứng đầu cơ quan chủ quản hoặc Hội đồng nhân dân cấp tỉnh.

Bên cạnh đó, với những thay đổi đáng kể về mặt thẩm quyền, Nghị định 20 đã bổ sung, sửa đổi một số quy định liên quan đến việc thực thi thẩm quyền của các chủ thể liên quan như bổ sung trình tự, thủ tục quyết định chủ trương đầu tư, quyết định việc gia hạn thời gian thẩm định báo cáo nghiên cứu tiền khả thi, báo cáo đề xuất chủ trương đầu tư chương trình, dự án thuộc thẩm quyền của Bộ trưởng, người đứng đầu cơ quan chủ quản, Hội đồng nhân dân cấp tỉnh, sửa đổi thủ tục điều chỉnh chủ trương đầu tư chương trình, dự án sử dụng vốn ODA, vốn vay ưu đãi,...

Thứ hai, sửa đổi, bổ sung thành phần hồ sơ thẩm định báo cáo nghiên cứu tiền khả thi, báo cáo đề xuất chủ trương đầu tư chương trình, dự án sử dụng vốn ODA, vốn vay ưu đãi. Theo đó, Nghị định 20 yêu cầu bổ sung thêm các tài liệu như Văn bản góp ý của Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Tài chính và các cơ quan có liên quan (đối với dự án đầu tư nhóm B, nhóm C sử dụng vốn ODA và vốn vay ưu đãi). Bên cạnh đó, Nghị định 20 quy định cụ thể những trường hợp phải nộp Báo cáo kết quả thẩm định nội bộ của cơ quan chủ quản về chủ trương đầu tư chương trình, dự án sử dụng vốn ODA, vốn vay ưu đãi, bao gồm chương trình mục tiêu quốc gia, dự án quan trọng quốc gia, chương trình đầu tư công; chương trình, dự án đầu tư nhóm A sử dụng vốn ODA và vốn vay ưu đãi, chương trình, dự án đầu tư khác sử dụng vốn ODA và vốn vay ưu đãi thuộc thẩm quyền quyết định chủ trương đầu tư của Thủ tướng Chính phủ.

Thứ ba, sửa đổi, bổ sung quy định về hoạt động thực hiện trước trong giai đoạn chuẩn bị thực hiện chương trình, dự án sử dụng vốn chuẩn bị đầu tư. Theo đó, sau khi chủ trương đầu tư dự án được phê duyệt và trước khi điều ước quốc tế, thỏa thuận về vốn ODA, vốn vay ưu đãi được ký, để rút ngắn thời gian tổ chức đấu thầu trong trường hợp cần thiết, Nghị định 20 cho phép người có thẩm quyền được tổ chức lập, thẩm định, phê duyệt kế hoạch lựa chọn nhà thầu để chủ đầu tư làm căn cứ tổ chức thực hiện các hoạt động chuẩn bị lựa chọn nhà thầu, bao gồm:

- (i) Lập, thẩm định, phê duyệt hồ sơ mời quan tâm, hồ sơ mời sơ tuyển (nếu có);
- (ii) Xác định danh sách ngắn đối với các hoạt động mua sắm của dự án (nếu có); và
- (iii) Lập, thẩm định, phê duyệt hồ sơ mời thầu, hồ sơ yêu cầu.

Ngoài ra, Nghị định 20 bổ sung căn cứ lập, thẩm định, phê duyệt kế hoạch lựa chọn nhà thầu đối với các hoạt động thực hiện trước bao gồm: (i) Quyết định phê duyệt chủ trương đầu tư dự án; và (ii) Ý kiến không phản đối của nhà tài trợ về việc lập, thẩm định, phê duyệt kế hoạch lựa chọn nhà thầu đối với các hoạt động thực hiện trước. Lưu ý thêm rằng, trong trường hợp này, nhà thầu tham dự quan tâm, tham dự sơ tuyển phải chịu mọi chi phí liên quan đến việc chuẩn bị và nộp hồ sơ quan tâm, hồ sơ dự sơ tuyển. Trường hợp đã lựa chọn danh sách ngắn nhưng điều ước quốc tế, thỏa thuận về vốn ODA, vốn vay ưu đãi của dự án không được ký kết, chủ đầu tư có trách nhiệm thông báo cho các nhà thầu có tên trong danh sách ngắn việc không tiếp tục tổ chức đấu thầu.

MỘT SỐ BÌNH LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

Nghị định 20 đã điều chỉnh sửa đổi, bổ sung một số nội dung quan trọng về thẩm quyền, trình tự, thủ tục liên quan đến quyết định chủ trương đầu tư các chương trình, dự án sử dụng vốn ODA, vốn vay ưu đãi. Đặc biệt, sự thay đổi về thẩm quyền quyết định chủ trương đầu tư chương trình, dự án sử dụng vốn ODA, vốn vay ưu đãi được đánh giá là một điểm mới nổi bật của Nghị định 20. Các nhà thầu, chủ đầu tư cần lưu ý nghiên cứu những nội dung thay đổi của Nghị định 114 tại Nghị định 20, bao gồm cả các điều khoản chuyển tiếp, ví dụ chương trình mục tiêu quốc gia, dự án quan trọng quốc gia, chương trình đầu tư công; chương trình, dự án đầu tư nhóm A đã được phê duyệt đề xuất, chủ trương đầu tư trước ngày Nghị định 20 có hiệu lực (01/03/2022) thì tiếp tục thực hiện các trình tự, thủ tục tiếp theo theo quy định của Nghị định 114.